

Begrundelse

Spørgeren er af den opfattelse, at retsmedicinernes erklæringer bør være udtryk for den uafhængige, objektive sandhed. Idet retsmedicinerne fungerer som betalte eksperter for forsvarsadvokaterne – en praksis der i følge artiklen i Fyens Stiftstidende den 15. april 2002 i stigende grad vinder indpas i de danske retssale – er der grund til bekymring, hvis alene velstillede anklagede kan betjene sig af denne fortrinsstilling.

Svar (8/5 02)

Justitsministeren (Lene Espersen):

1. I den nævnte artikel i Fyens Stiftstidende den 15. april 2002 er der – bl.a. af statsobducent på Retsmedicinsk Institut i Odense Jørgen Lange Thomsen – rejst spørgsmål om retssikkerheden i forbindelse med forsvarsadvokatens anvendelse af retsmedicinere som eksperter i straffesager.

Justitsministeriet kan om den retsplejemæssige lovgivning, der gælder på dette område, generelt oplyse følgende:

Reglerne om forsvarerens beføjelser i relation til tilrettelæggelsen af bevisførelsen under domsforhandlingen i straffesager er fastsat i retsplejelovens kapitel 76. Det fremgår bl.a. af disse bestemmelser (§ 836), at forsvareren skal indgive en fortegnelse over de beviser, som den pågældende ønsker at fremføre under straffesagen.

Hvis anklageren vil modsætte sig den af forsvareren angivne bevisførelse, skal spørgsmålet forelægges for retten til afgørelse (§ 837). Retten kan i denne forbindelse f.eks. beslutte at afvise en bevisførelse, som den skønner vil være uden betydning for sagen.

Det er således retten, der i den enkelte sag afgør spørgsmålet om, hvorvidt der f.eks. skal gives forsvareren i en straffesag tilladelse til som bevis at føre et sagkyndigt vidne (såkaldt »second opinion«) med henblik på at anfægte en erklæring, som er afgivet til sagen af en offentlig myndighed (f.eks. Retsmedicinsk Institut eller Retslægerådet).

Reglerne om adgangen til under domsforhandlingen at dokumentere skriftligt materiale, således at disse oplysninger kan indgå som grundlag for rettens afgørelse, findes i retsplejelovens § 877.

Det følger bl.a. af bestemmelsen i § 877, stk. 2, nr. 5, at erklæringer og vidnesbyrd, som er *udstedt i medfør af et offentligt hverv* – f.eks. erklæringer om tekniske spørgsmål afgivet af bilinspektører mv. og lægelige udtalelser fra Retsmedicinsk Institut, Retslægerådet m.m. – kan oplæses og fremlægges i retten som bevis. Endvidere følger det af § 877, stk. 3, at en erklæring mv., der *ikke er udstedt i medfør af et offentligt hverv*, kun kan benyttes som bevismiddel, når retten undtagelsesvis giver tilladelse hertil.

Der gælder i dansk ret et princip om fri bevisbedømmelse. Det indebærer, at retten – hvis forsvareren gives adgang til at føre et sagkyndigt vidne eller dokumentere en sagkyndig erklæring – frit kan skønne over bevisværdien heraf. Det kan i den forbindelse have betydning for rettens bedømmelse af værdien af sådanne beviser, om en erklæring mv. har karakter af at være ensidigt indhentet.

Om spørgsmålet bemærkes i øvrigt generelt, at det – hvis der er rejst tvivl om rigtigheden af en sagkyndig erklæring afgivet af en offentlig myndighed – vil være muligt med henblik på en afklaring heraf, at den, som har udarbejdet den pågældende erklæring, indkaldes og afhøres som vidne i retten. I så fald vil både retten, anklagemyndigheden og forsvareren have lejlighed til at stille spørgsmål til vidnet.

2. For så vidt angår de omkostninger, som er forbundet med sagkyndige erklæringer mv., der måtte være indhentet af forsvareren i en straffesag, fremgår det af retsplejelovens § 1007, stk. 2, at disse som udgangspunkt ikke vedkommer det offentlige, hvis erklæringen er indhentet uden anklagemyndighedens samtykke og uden rettens foranstaltning. Retten kan dog undtagelsesvis pålægge det offentlige at afholde sådanne udgifter helt eller delvis, hvis sigtede skønnes at have haft rimelig grund til at fremskaffe beviserne.

3. Det kan i øvrigt oplyses, at man i Justitsministeriets Samarbejdsudvalg vedrørende Retsmedicinske Ydelser – herunder navnlig i Det Faglige Underudvalg – tidligere har drøftet bl.a. spørgsmålet om brug af »second opinions« i straffesager, og at spørgsmålet forventes på ny at blive drøftet i udvalget i den nærmeste fremtid.